

очередь отнести значительное уменьшение продуктивности насаждений, и как следствие снижение экономической эффективности производства плодов, кроме этого, разрушительное действие оказал диспаритет цен на материальные ресурсы, используемые в процессе производства и собственно фрукты, низкая покупательская способность населения, таможенные барьеры и т.д.

Одним из существенных факторов повышения эффективности использования плодовых насаждений является совершенствование организации промышленной переработки, длительного хранения и реализации садоводческой продукции. Особую актуальность в нынешних условиях приобретает формирование в специализированных садоводческих хозяйствах сферы реализации, рыночной инфраструктуры и развитие в связи с этим системы маркетинга.

Теоретическое обобщение литературных источников и анализ современного финансирования воспроизводства (создания) многолетних насаждений позволяют обосновать следующие основные источники инвестиций.

Во первых, это стабильное формирование внутренних отраслевых инвестиций и их рациональное использование. Указанное достигается реализацией комплекса организационно – технологических мероприятий направленных на повышение прибыльности отрасли, ускорение оборота капитала и сроков его окупаемости. Внутреннее накопление в перспективе должно стать основным источником инвестиций для простого и расширенного воспроизводства промышленны садов.

Согласно с теоретической сущностью воспроизводства основных средств производства в сельском хозяйстве, значительным и надежным источником в создание (воспроизводство) многолетних насаждений должны быть амортизационные отчисления с балансовой стоимости этих основных средств производства. Вместе с тем нельзя не подчеркнуть, что современная система амортизационных отчислений с балансовой стоимости многолетних насаждений не соответствует сущности их воспроизводства. Возникает необходимость обоснования источников инвестиций в отрасль садоводства.

На основании расчетов по данным Управления статистики АР Крым балансовая стоимость 1 га плодовых и ягодных насаждений в сельскохозяйственных предприятиях в 2002 г. составляла 4120 грн.

Следовательно за 16 лет полной их ротации амортизационный фонд с балансовой стоимости 1 га насаждений составит лишь около 4,0 тыс. грн., что 7-8 раз ниже их восстановительной стоимости. Поэтому необходимо периодически проводить переоценку (индексировать) стоимость многолетних насаждений с учетом их качественного состава и нормативов удельных капитальных вложений на их создание.

Исследования показывают, что на протяжении ближайших лет, когда в большинстве садоводческих хозяйств еще преобладают сады старых экстенсивных типов, переустройство промышленного садоводства на основе перспективных технологий является весьма проблемным из-за отсутствия внутренних денежных средств. Поэтому необходима государственная поддержка в деле создания (воспроизводства) многолетних насаждений и формирования соответствующей производственной инфраструктуры. Эта поддержка должна состоять как в форме прямых бюджетных ассигнований на

эти цели, так и, особенно, в порядке системы льготных банковских кредитов с годовыми ставками 5-7% и возвратом их не ранее, чем пять-шесть лет от начала их получения.

Очень важно также сохранение и использование на создание (воспроизводство) многолетних насаждений 1% сбора средств от суммы реализации алкогольных напитков и пива на развитие виноградарства, садоводства и хмелеводства (согласно Постановления кабинета Министров Украины от 29.06.1999г. №1670). Целесообразно распределять эти средства в зависимости от площади насаждений. Основным документом для получения средств из данного фонда должен быть бизнес-план.

Кроме использования внутренних инвестиционных ресурсов в создание плодовых и ягодных насаждений имеется реальная возможность использования средств иностранных инвесторов. Об этом убедительно свидетельствует опыт работы предприятия по переработке плодов и ягод ЗАО «Майбел». Для стабильного и своевременного поступления на переработку плодов высокого качества и необходимого ассортимента, специалистами ЗАО «Майбел» разрабатывается бизнес – проект по созданию и развитию сырьевой базы.

#### *Литература:*

- 1.Заготов В.А. Особенности проведения аграрной реформы в Крыму и направления развития новых форм хозяйствования. / *Экономические науки. Сб. науч. тр. КГАУ. Симферополь, 2002-вып.70 стр. 35-41*
- 2.Ермаков А.Е. Развитие и эффективность садоводческих предприятий разных форм хозяйствования. Монография- К., 1997 стр.6-278
- 3.Павлов В.Н. Трансформация отрасли садоводства в переходной период. *Экономика и управление 2000 - №2 - 3 стр. 33-34*
- 4.Шестопаль О.М. Особливості приватизації плодоягідних насаджень і організації їх продуктивного використання, сад, виноград і вино України 2002 - №7 - 8 стр.6-8

УДК 330.322.2.:663.252.1

## **ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ВИНОРОБНИХ РЕГІОНІВ**

**Петруня Н.В., к.е.н., доцент, Одеський державний аграрний університет**

*Розглядається методика оцінки інвестиційної привабливості регіонів. Наводиться приклад оцінки інвестиційної привабливості для виноробної галузі.*

*The methods of investment attraction's evaluation have considered. There is pattern of investment attraction's evaluation for wine-making branch.*

**Постановка проблеми.** Аналіз інвестиційної привабливості регіонів повинен бути безпосередньо пов'язаний із державною регіональною політикою. Метою цієї політики є забезпечення ефективного розвитку окремих регіонів з урахуванням таких факторів, як раціональне використання різних економічних можливостей кожного з них, ефект оптимальної інтеграції, територіальний розподіл праці та взаємна економічна кооперація. У відповідності до цієї мети, завданнями державної політики економічного розвитку є реконструкція старих промислових регіонів; стимулювання розвитку експортних та імпортозаміщуючих виробництв, тих регіонів де для цього є найкращі умови і формування вільних економічних зон; прискорений розвиток регіональної

інфраструктури.

*Аналіз останніх публікацій.* Аналіз інвестиційної привабливості регіонів здійснюється у тій же послідовності, що і аналіз інвестиційної привабливості галузей, однак і показники оцінки, і фактори, що на неї впливають, тут дещо інші. Саме ці особливості були предметом детального дослідження, проведеного під керівництвом І.О.Бланка з метою розробки відповідних рекомендацій для вітчизняних та іноземних інвесторів [1; 2]. Для оцінки інвестиційної привабливості регіонів України була розроблена спеціальна програма.

*Виклад основного матеріалу.* Враховуючи те, що вона може викликати певний інтерес для визначення інвестиційної привабливості виноробної промисловості у розрізі регіонів України, розглянемо основні методичні положення оцінки інвестиційної привабливості у регіональному розрізі за областями України.

Інвестиційна привабливість регіонів України оцінюється на основі їх ранжування за такими п'ятьма синтетичними показниками:

- рівень загальноекономічного розвитку регіону (значимість 35%);
- рівень розвитку інвестиційної інфраструктури (значимість 15%);
- демографічна характеристика регіону (значимість 15%);
- рівень розвитку комерційної інфраструктури (значимість 25%);
- рівень криміногенних, екологічних та інших ризиків (значимість 10%);

Кожен синтетичний показник оцінюється за сукупністю аналітичних показників, що входять у нього, заснованих на даних обласних статистичних щорічників. Кількісна оцінка кожного синтетичного показника отримана шляхом сумування рангових значень аналітичних показників, що входять до його складу.

При оцінці рівня загально економічного розвитку регіонів досліджується потенціальна потреба у інвестиційних ресурсах; можливість формування інвестиційних ресурсів за рахунок власних джерел; сукупна місткість ринку.

Для такої оцінки можна використовувати наступні аналітичні показники:

- а) питома вага регіону у валовому внутрішньому продукті України;
- б) питома вага регіону у національному доході України;
- в) обсяг промислової продукції на душу населення, тис.грн.;
- г) рівень самозабезпеченості регіону основними продуктами харчування (обсяг виробництва сільськогосподарської продукції на душу населення, тис.грн.);
- д) середній рівень заробітної плати у регіоні;
- е) обсяг капітальних вкладень у регіоні з розрахунку на одного жителя, тис.грн.;
- є) число підприємств всіх форм власності у регіоні;
- ж) питома вага прибуткових підприємств у їх загальній кількості.

При оцінці рівня розвитку інвестиційної інфраструктури регіону виявляються можливості швидкої реалізації інвестиційних проектів. З цією метою можна застосувати такі показники:

- а) число підприємств будівельних фірм всіх форм власності;
- б) обсяг місцевого виробництва основних видів будівельних матеріалів;
- в) виробництво енергетичних ресурсів на душу населення, тис.кВт.;
- г) щільність залізничних шляхів сполучення з розрахунку на 100 кв.км. території;

д) щільність автомобільних шляхів з твердим покриттям з розрахунку на 100 кв.км. території.

При оцінці демографічної характеристики регіону досліджується потенційний попит населення на споживчі товари і послуги, а також можливості залучення кваліфікованої робочої сили у виробництві, куди вкладаються інвестиції. Предметом аналізу можуть бути такі показники:

- а) питома вага населення регіону у загальній чисельності жителів України;
- б) співвідношення міських і сільських жителів у регіоні;
- в) питома вага населення, зайнятого у суспільному виробництві підприємств всіх форм власності;
- г) рівень кваліфікації працівників, зайнятих у суспільному виробництві.

При оцінці рівня розвитку комерційної інфраструктури регіону досліджуються умови створення підприємницького клімату. Для такої оцінки можна використати такі аналітичні показники:

- а) питома вага приватизованих підприємств у їх загальній кількості;
- б) кількість спільних підприємств із іноземними інвестиціями;
- в) кількість банківських закладів на території регіону;
- г) кількість страхових компаній на території регіону;
- д) кількість товарних бірж на території регіону.

При оцінці рівня криміногенних, екологічних та інших ризиків досліджується ступінь безпеки інвестиційної діяльності в регіоні. З цією метою можна розглянути такі показники:

- а) рівень економічних злочинів з розрахунку на 100 тис. жителів;
- б) питома вага підприємств із шкідливими випадками, що перевищують гранично допустимі норми, у загальній кількості підприємств;
- в) середній радіаційний фон у містах регіону по відношенню до середнього радіаційного фону України.
- г) питома вага незавершених об'єктів будівництва у загальній кількості за останні три роки.

Огляд даних аналітичних показників свідчить про обширну базу для дослідження комплексу умов, що визначають інвестиційну привабливість регіонів України для зовнішніх інвесторів. Отже, в даному дослідженні на основі кількісної оцінки п'яти розглянутих синтетичних показників розраховується інтегральний показник як сума добутку кожного синтетичного показника на його значимість.

*Висновки.* Завершуючи дослідження, хотілось би відмітити, що основною їх метою є орієнтація інших компаній і фірм, в тому числі і зарубіжних, на інвестування коштів у розвиток виноробної галузі, а зовсім не планування державних капітальних вкладень у розвиток і структурну перебудову окремих регіонів. Крім того, результати оцінки не ставлять перешкод у приватному інвестуванні виноробних підприємств у регіонах із низькою інвестиційною привабливістю - вони лише попереджають, що інвестиційні рішення у таких регіонах повинні прийматися тільки після ретельної оцінки бізнес-планів стосовно їх ефективності.

*Література*

- 1.Бланк І.А. *Инвестиционный менеджмент.* - Киев: "ИТЕМ", "Юнайтед Лондон Трейд Лимитед", 1995. - 448с.
- 2.Бланк І.А. *Основы финансового менеджмента.* Т.1.-2. -К.: "Ника-Центр", 2000. -1070с.